

اهتمام عمل

ارزشیابی کیفی - توصیفی

«پروژه مطالعه معلمان، مدیران، اساتید و اولیا»

مؤلف:

یعقوب ذاکری درباغی

سرشناسه	ذاکری درباغی، یعقوب، ۱۳۶۶ -
عنوان و نام پدیدآور	راهنمای عمل ارزشیابی کیفی - توصیفی : ویژه مطالعه معلمان، مدیران، اساتید و والدین / مولف یعقوب ذاکری درباغی.
مشخصات نشر	تهران: آرنا، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	۱۰۰ ص.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۳۵۶-۱۱۷-۵
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	کتابنامه: ص. ۱۰۰ - ۱۰۱.
موضوع	تدریس اثربخش
موضوع	شاگردان - ارزشیابی
موضوع	آموزش و پرورش - ارزشیابی
رده	۱۳۹۳LB۱۰۲۵/۳ / ۵۲۲٫۲
رده بندی	۱۰۲/۳۷۱
شماره کتابشناسی	۳۵۹۱۳۹۳

عنوان	راهنمای عمل ارزشیابی کیفی - توصیفی
مؤلف	یعقوب ذاکری درباغی
ناشر	آرنا
طرح جلد	میم گرافیک
ویراستار	حسن ذاکری نژاد
تایپ	خاتون ذاکری
حروفچینی	خاتون ذاکری
صفحه آرایی	یعقوب ذاکری درباغی
چاپ	اول ۱۳۹۳
شمارگان	۱۰۰۰ نسخه قیمت: ۷۰۰۰ تومان
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۳۵۶-۱۱۷-۵

www.arnapub.com

فهرست مطالب

۷	معنی و مفهوم ارزشیابی
۹	اهمیت و ضرورت ارزشیابی مستمر
۱۲	ارزشیابی کیفی - توصیفی چیست؟
۱۴	تاریخچه ارزشیابی کیفی - توصیفی
۱۹	فصل دوم: ارزشیابی سنتی و کیفی - توصیفی
۱۹	چرا ارزشیابی کیفی - توصیفی "آری" و چرا ارزشیابی کمی "نه"؟
۲۲	مهم ترین اهداف ارزشیابی توصیفی را می توان به چه روشی برشمارد؟
۲۳	عمده دلایل تغییر نظام ارزشیابی کمی (سنتی) به ارزشیابی کیفی - توصیفی چیست؟
۲۴	تفاوت ارزشیابی کیفی - توصیفی با ارزشیابی کمی یا سنتی چیست؟
۲۴	ویژگی های ارزشیابی کیفی - توصیفی چیست؟
۲۴	مشکلات و موانع اجرای ارزشیابی کیفی - توصیفی چیست؟
۲۷	فصل سوم: ابزارهای ارزشیابی کیفی - توصیفی
۳۲	آزمون های مداد-کاغذی
۳۳	آزمون های عملکردی

۴۰	ثبیت مشاهدات
۴۸	تکالیف درسی
۵۱	پروژه
۵۳	کارنامه توصیفی
۵۸	نمون برگ ها
۶۵	پوشه کار
۶۶	فصل دوم: پوشه کار
۶۶	رشته چیست؟
۶۶	اهداف رشته کار
۶۷	چرا باید از پوشه کار استفاده کرد؟
۶۹	معیارهای ارزشیابی پوشه کار
۷۰	چه چیزهای را در پوشه کار بگذاریم؟
۷۲	اجزاء و عناصر پوشه کار
۸۱	فصل پنجم: بازخورد
۸۱	تعریف بازخورد
۸۳	انواع بازخورد
۹۶	ویژگی های بازخورد
۱۰۰	منابع

مقدمه

امروزه در بسیاری از نظام‌های آموزشی، مهارت‌های سنجش پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان در حال تحول و دگرگونی است. زیرا در عصر کنونی، دانش به دانش و توانایی‌های تازه‌ای نیاز دارند. در قرن جدید، دانش‌آموزان نه تنها باید مهارت‌های دانش‌اساسی را بیاموزند بلکه لازم است از تفکر انتقادی، قدرت تجزیه و تحلیل، اطلاعات، خلاقیت و توانایی حل مسئله نیز برخوردار باشند. پس از آن نوع سنجش و ارزش‌یابی که بتواند تصویری واضح و سه بعدی از رشد مهارت‌ها، دانش و ارزش‌های دانش‌آموز بدهد قابل دفاع می‌باشد.

بنابراین در دنیای امروزه، هدف تعلیم و تربیت آن نیست که دانش‌آموزان بتوانند با حفظ کردن مطالب درسی و گذراندن امتحان، کسب موفقیت کنند. بلکه هدف تعلیم و تربیت آن است که دانش‌آموزان بتوانند در جهان پویای مدرسه و با حل مسائل واقعی زندگی به موفقیت دست یابند.

معلم باید با استفاده از نتایج حاصل از ارزشیابی، قوت‌ها و ضعف‌های دانش‌آموزان را مشخص کند و برای بهبود فعالیت‌های یادگیری به او توصیه‌هایی را ارائه دهد. در ارزشیابی قدیم معلم تلاش می‌کرد که دانش‌آموزان را برای

موفقیت در آزمون ها آماده کند، که گویی هدف آموزشی فقط موفقیت در آزمون است نه یادگیری. به عبارت دیگر به جای آنکه نظام ارزشیابی و اندازه گیری در خدمت آموزش، رشد و توسعه دانش فراگیران و معلمان قرار گیرد، فرایند تدریس و یادگیری در خدمت نظام سنجش و آزمون در آمده است و ملاک قضاوت در مورد عملکرد نظام و دانش آموز در یک مقیاس (۲۰-۰) خلاصه می شود. بنابراین جایی که اندازه گیری، سنجش و ارزشیابی تحصیلی می تواند با اهداف شیوه های درست و بهره گیری از نتایج آن به عنوان فعالیتی ارزشمند، هدایت کننده و ارتقاء دهنده شرایط یادگیری و در نهایت عملکرد دانش آموزان باشد، ناجا از آن این رکن مهم فرایند یاددهی-یادگیری را از گردونه خارج و حتی گاهی به مانع یادگیری تبدیل می شود.

وجود مسایلی از این دست در نظام ارزشیابی تحصیلی، تصمیم گیرندگان و سیاست گذاران نظام آموزشی را بر آن داشت که درجه عمیق تری را به این حوزه از آموزش و پرورش داشته باشند. طرح امعان نظر دو نوبته (ارزشیابی مستمر) و ارزشیابی کیفی- توصیفی از نشانه های توجه عمیق به این موضوع است. این کتاب، موضوع دوم یعنی ارزشیابی کیفی- توصیفی به معنی و بررسی قرار می دهد.

پیشگفتار

سیاس و ستایش بی کران بر آفریننده ی دانا و توانا و قادر متعال، سلام و رودی پایان بر آخرین خاتم پیامبران، نمونه ی انسانیت و راهنما حضرت محمد مصطفی (ص) و خاندان پاک او. سلام به روان رهبر جلیل القدر حضرت امام خمینی (ره) شهیدان گلگون کفنی که مشعل فروزان راه آیندگانند.

معلمان، استادان، اولیا محترم قبل از هر چیزی این داستان را خوب مطالعه کنید و فکر کنید که بر تغیر آن هم در نوع ارزشیابی آموزش و پرورش لازم و ضروریست؟

«عمر عقاب از همه پرندگان نوع خود بیشتر است. عقاب می تواند تا ۷۰ سال زندگی کند. ولی برای این که به این سن برسد باید تصمیم دشواری بگیرد. زمانی که عقاب به ۴۰ سالگی می رسد: چنگال های بلند و از آن بهرش دیگر نمی توانند طعمه را گرفته را نگاه دارند. نوک بلند و تیزش خمیده و می خورد. نهال های کهن سالش بر اثر کلفت شدن پرها به سینه اش می چسبند و پرواز برای عقاب دشوار می گردد. در این هنگام عقاب تنها دو گزینه در پیش روی دارد. یا باید بمیرد یا آن که فرآیند دردناکی را که ۱۵۰ روز به درازا می کشد پذیرا گردد. برای گذراندن این فرآیند عقاب باید به نوک کوهی که در آن جا آشیانه دارد پرواز کند. در آن جا عقاب نوکش را آن قدر به سنگ می کوبد تا نوکش از جای کنده شود. پس از کنده شدن

نوکش، عقاب باید صبر کند تا نوک تازه ای در جای نوک کهنه رشد کند، سپس باید ۴ چنگال پیش را از جای برکند. زمانی که به جای چنگال های کهنه شده، چنگال های تازه ای در آیند، آن وقت عقاب شروع به کندن همه پره های قدیمی اش می کند. سرانجام، پس از ۵ ماه عقاب پروازی را که تولد دوباره نام دارد آغاز کرده و ۳۰ سال دیگر زندگی می کند.»

پس وقت ها برای بقا، ما باید فرآیند دگرگونی را آغاز کنیم.

برای دگرگونی ضروری است؟

گاهی وقت ها باید از خاطرات قدیمی، عادت های کهنه و سنت های گذشته رها شویم. زمانی که از سنگینی بارهای گذشته آزاد شویم می توانیم از فرصت های زمان حال بهره مند گردیم. چرا دگرگونی در نظام ارزشیابی لازم و ضروریست؟

برای بقا و درست زندگی کردن و رسیدن به اهداف عالی آموزش و پرورش باید از روش های کهنه رها شویم تا بار سنگینی از روی دوشمان رخت بربندد و به آن چه که هدف مورد نظر است برسیم.

امیدوارم کتاب حاضر بتواند راهنمای خوبی برای نظام آموزش و پرورش به خصوص در زمینه ی ارزشیابی کیفی- توصیفی و همچنین راه های عمل همکاران و دست اندرکاران تعلیم و تربیت قرار گیرد.